

มะนาว

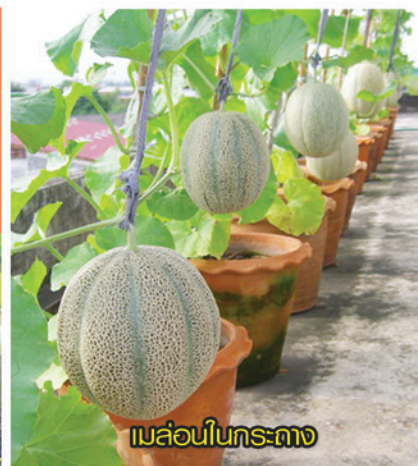
& ไม้ผลลงกระถาง

- ✓ รวมสารพันเทคนิคไม้ผลลงกระถาง
- ✓ เจาะลึกวิธีการปลูกมะนาวไม้ผลสุดฮิตที่ตำรวจปลูกไว้ที่บ้าน
- ✓ ไม้ผลนำปลูก เช่น แก้วมังกร, แคนตาลูป&เมล่อน, องุ่น, ส้มโอ, ส้มจี๊ด, น้อยหน่า, มะเดื่อฝรั่ง, มะเฟือง, มะม่วง, ละมุด, สตรอว์เบอร์รี่

พบกับ...

8

เขียน..ปลูกมะนาว & ไม้ผลลงกระถาง
กับเคล็ดลับ...ดูแลไม้ผลให้อยู่นาน
ได้อย่างมืออาชีพ

เมล่อนในกระถาง

ส้มจี๊ดในกระถาง

มะนาวในกระถาง

สตรอว์เบอร์รี่ในกระถาง

องุ่นในกระถาง

ส้มเขียวหวานในกระถาง

เปิดองค์ความรู้มะนาว & ไม้พลองกระถาง

โดย อาจารย์พิชัย สมบูรณ์วงศ์

อาจารย์พิชัย สมบูรณ์วงศ์

นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ
มหาวิทยาลัยแม่โจ้

จากความสำเร็จในการปลูกมะนาวในบ่อซีเมนต์และถ่ายทอดความรู้ช่วยสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรในแถบภาคเหนือจนเป็นที่ประจักษ์ฝีมือแล้ว ปัจจุบัน “อาจารย์พิชัย สมบูรณ์วงศ์” นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ ยังเป็นผู้นำริเริ่มทดลองปลูกมะนาวและไม้พลองต่างๆ ลงในกระถาง ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นการช่วยประหยัดพื้นที่ในการปลูกพืช แต่ยังสามารถควบคุมให้พืชนั้นเจริญเติบโตออกดอกผลได้ตามต้องการ มีรสชาติดี อีกทั้งยังเป็นการสร้างความแปลกใหม่ช่วยเพิ่มมูลค่าต้นไม้ได้อีกด้วย

➡ เปิดอาณาจักรไม้กระถาง

เป็นเวลานับ 10 ปีที่ อาจารย์พิชัย สังสม ประสพการณ์ความรู้ทางด้านการปลูกมะนาวใน กระถาง พืชตระกูลส้ม และผลไม้ต่างๆ ทำให้เมื่อ ย่างก้าวเข้าสู่เขตสวนเกษตรรอบบ้านของอาจารย์ พิชัย ผู้ที่ได้มาเยือนจึงได้ตื่นตาตื่นใจไปกับผล ไม้หลากหลายชนิดไม่ว่าจะเป็น มะนาว ส้มโอ ละมุด มังคุด ลำไย มะม่วง ทับทิม หรือพืชผลอีกหลาก หลายชนิดที่ล้วนแต่ถูกบรรจุอยู่ในภาชนะถ้วย ถัง กระละมัง หม้อ กระถางหรือแม้แต่ในวงบ่อซีเมนต์ ตั้งวางเรียงรายอยู่ทั่วบริเวณ แดงบางต้นยัง ติดดอกออกผลดกไม่แพ้การปลูกในพื้นดินผืน กว้าง โดยอาจารย์พิชัย บอกว่า

“เนื่องมาจากพื้นที่สวนของผมเป็นที่นาและ ที่ลุ่ม จึงเลือกปลูกพืชโดยการยกทรงปลูกไม้ผล และเลี้ยงปลา แต่ปัญหาคือไม้ผลเจริญเติบโต ช้าใบเหลือง และทยอยตายสาเหตุเนื่องมาจาก ต้นไม้หายใจทางราก น้ำใต้ดินสูงน้ำเข้ามาแทนที่

ละมุดในกระถาง

มะม่วงในกระถาง

ช่องว่างอากาศในดิน พืชก็เจริญเติบโตไม่ได้ ใบ เหลือง ผมจึงเริ่มวิธีการปลูกโดยการใช้ภาชนะ จากการปลูกมะนาวและพืชตระกูลส้มก่อน”

ซึ่งจากการได้เรียนรู้และคลุกคลีอยู่กับการ ปลูกไม้ผลเป็นเวลายาวนานทำให้เขาผู้นี้พบว่า การปลูกพืชในกระถางนั้นความสำคัญอยู่ที่การ เตรียมวัสดุปลูกให้มีคุณภาพและมีความโปร่ง ร่วนซุย ได้อย่างเหมาะสม เพราะตามปกติทั่วไป ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ จะประกอบด้วย แร่ ธาตุอาหาร 45% น้ำ 25% อากาศ 25% จึงจะ สามารถทำให้ไม้ผลที่ปลูกในภาชนะเจริญเติบโต ดี ให้ผลผลิตดีได้ตลอดทั้งปี

➡ ปลูกไม้ผลในกระถางทำได้จริงหรือ

ในตอนนั้นผลไม้ที่ปลูกในกระถางภายใน สวนเกษตรรอบบ้านของอาจารย์พิชัยก็เริ่มติด ดอกออกผลชูช่อรอให้ได้ชื่นชมแล้ว ทำให้หลาย คนที่ได้พบต่างตั้งคำถามขึ้นในใจว่าจะสามารถ ปลูกได้เหมือนกันหรือไม่ ซึ่งอาจารย์พิชัย เน้นว่า

การปลูกไม้กระถางริบร้า

“ผมคิดว่าไม้ผลหรือพืชทุกชนิดสามารถปลูกในภาชนะได้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้ปลูก ซึ่งหากเพื่อต้องการจำหน่ายผลผลิตก็ควรใช้ภาชนะที่ใหญ่ เช่น วงบ่อซีเมนต์ แต่ถ้าหากต้องการขยายทั้งกระถางก็ปลูกในกระถางที่สามารถเคลื่อนย้ายได้สะดวก แต่ทุกอย่างจะต้องตอบโจทย์ได้ว่า เพราะอะไร? ทำไม? เพื่ออะไร? ซึ่งสำหรับท่านที่อยากปลูกไม้กระถาง ควรต้องมีใจรักและชอบการปลูกไม้ผล มีเวลา ศึกษาหาความรู้ ในแต่ละชนิดของพืชอย่างลึกซึ้ง อีกทั้งต้องรู้จักสังเกต ตรวจสอบ และเป็นทั้งผู้ปลูกและทดลองเปรียบเทียบ รวมถึงต้องรู้จักวางแผน และการบริหารจัดการ”

โดยข้อดีของการปลูกพืชในภาชนะทำให้สามารถควบคุมผลผลิต บังคับการออกดอกผล ควบคุมรสชาติ ป้องกันปัญหาวัชพืชและแมลงศัตรูได้ง่ายกว่าการปลูกพืชในดิน ซึ่งนอกจากปลูกเพื่อเอาผลผลิตเก็บไว้กินได้ตลอดปี ก็ยังแก้ปัญหาพื้นที่ดินไม่เหมาะสมในการปลูกพืช

เช่น น้ำได้ดินสูง ดินเปรี้ยวจัด ดินเค็มจัด เป็นทรายจัด ดินเป็นกรวดหิน ฯลฯ แถมการปลูกยังใช้พื้นที่น้อย ไม่มีพื้นที่ดินก็สามารถปลูกได้ และเคลื่อนย้ายไปไว้ที่ไหนก็ได้แล้ว ไม้ผลในกระถางยังเป็นไม้ประดับที่มีคุณค่าน่าสนใจทั้งรูปร่างลักษณะและราคา

➡ วิธีการปลูกแสนง่าย

สำหรับการปลูกไม้กระถางควรเริ่มจากการผสมดินปลูก ด้วยการนำดินดำหรือหน้าดิน 1 ส่วน แกลบดิบ (เปลือกข้าว) 2 ส่วน และมูลวัวหรือมูลควาย 1 ส่วน ผสมเข้าด้วยกันก่อนใส่ลงในกระถางพร้อมนำต้นไม้ลงปลูก หลังจากนั้นให้นำกิ่งพันธุ์หรือเมล็ดลงปลูกจากนั้นให้ใช้วัสดุคลุมดิน อาทิ ฟาง แกลบ หญ้าแห้ง คลุมทับโดยตัวกระถางจำเป็นต้องตั้งอยู่บนวัสดุ เช่น อิฐบล็อก ซีเมนต์ต่างๆ เพื่อไม่ให้รากต้นไม้ลงดิน โดยแม้การปลูกไม้ผลในกระถางจะไม่ยุ่งยากมากนักแต่ก็มีข้อจำกัดที่ควรปฏิบัติคือ “การปลูกไม้

ผลโดยทั่วไปความกว้างของทรงพุ่มจะต้องไม่เกิน 2 เท่าครึ่งของราก เช่น หากรากกว้าง 50 เซนติเมตร ทรงพุ่มต้องไม่เกิน 1.50 เมตร ดังนั้นจึงควรตัดแต่งกิ่งและทรงพุ่มให้เข้าที่อยู่เสมอ อีกทั้งการปลูกอยู่ในที่จำกัดและต้องวางอยู่กลางแจ้งแดดทำให้เกิดการคายน้ำเร็วมาก เพราะฉะนั้นต้องรดน้ำทุกวัน” อาจารย์พิชัย กล่าวเสริม

➡ การดูแลรักษา

การให้น้ำ ควรใช้สายยางหรือฝักบัวรดน้ำตอนเช้าทุกวัน ยกเว้นหากอยากประหยัดเวลาการให้น้ำเป็น 2 วันครั้ง จะต้องมียุสตุคลุมดิน เช่น ฟาง แกลบ ขุยมะพร้าว หญ้าแห้ง ลงในกระถางเพื่อคงความชื้นให้หน้าดิน ซึ่งการเดินรดน้ำด้วยตัวเองจะทำให้ผู้ปลูกได้สังเกตสุขภาพและความต้องการของต้นไม้แต่ละช่วง แต่ละชนิดที่ไม่เหมือนกัน อีกทั้งยังเป็นการออกกำลังกายเบาๆ อีกด้วย

การให้ปุ๋ย ถ้าไม่จำเป็นจริงๆ ไม่ควรใช้ปุ๋ยวิทยาศาสตร์หรือปุ๋ยเคมี เพราะใส่ประจำจะทำให้เกิดการสะสมในดิน ต้นไม้จะตายได้ ควรใช้ไบจามจรี หรือไบกัมปุแห้ง คลุมและหว่าน

ส้มโอในกระถาง

ปุ๋ยคอกทับอีกทีแล้วรดน้ำ จะทำให้ไม้ผลเจริญเติบโต และให้ผลผลิตได้ ปุ๋ยเคมีอาจจำเป็นช่วงกระตุ้นให้ออกดอก ใช้สูตร 12-24-12 ครึ่งหนึ่ง และใช้อีกครึ่งตอนไม้ผลสร้างแป้ง คือมีเนื้อใช้สูตร 13-13-21, 8-24-24 หรือ 0-0-60 โดยเฉพาะไม้ผลที่มีรสชาติจากเปรี้ยวไปหวานเช่น ลิ้นจี่ มะยงชิด ฯลฯ

มะนาวงบ่อริมริ้ว

เทคนิคการไว้ผลและควบคุมรสชาติ

โดย การไว้ผล ของไม้ผลในภาชนะควร จะมีการแต่งข้อผล เพื่อให้เหมาะสมและสมดุล ระหว่างขนาดของผลกับข้อผล เช่น 1 ข้อผล ของส้มโอ มะม่วง น้อยหน่า ควรจะไว้ผล 1 ผล เท่านั้น ถ้าหากเป็นชมพู 1 ข้อผล ไม่ควรเกิน 3 ผล ส่วนการควบคุมรสชาตินอกจากการเลือก สายพันธุ์แล้วการให้ปุ๋ยในขณะที่ยังไม่มีขนาด เท่าเมล็ดถั่วเขียว ควรใช้สูตร 25-7-7 ซึ่งใน ระยะแรกผลไม้จะมีแต่เปลือกกับเมล็ดยังไม่มี เนื้อ ในระยะที่ผลไม้เริ่มมีเนื้อให้ใช้สูตร 13-13-21, 8-24-24 หรือ 0-0-60 จำเป็นต้องใช้ ปุ๋ยเคมี เนื่องจากไม้ผลบางชนิดมีการพัฒนาการ สุก แก่ จากเขียวไปหวาน เช่น ลิ้นจี่ ส้มโอ มะยงชิด เป็นต้น ส่วนไม้ผลที่มีการพัฒนาจาก หวานไปหวาน เช่น ลำไย กัลย ไม่จำเป็นต้อง ใช้ปุ๋ยเคมีใช้เฉพาะปุ๋ยคอกเท่านั้นก็เพียงพอ การ เพิ่มผลผลิตไม้ผลในภาชนะขึ้นอยู่กับขนาดของ ภาชนะ ขนาดอายุของต้น และขนาดของไม้ผล ชนิดนั้น ๆ

การเลือกกระถางต้องสมดุล

สิ่งสำคัญในการปลูกไม้กระถางนอกจาก วิธีการปลูกและการดูแลรักษาที่ต้องปฏิบัติอย่าง สม่าเสมอแล้ว การเลือกกระถางหรือภาชนะใส่ ให้เหมาะกับขนาดของต้นก็เป็นสิ่งสำคัญ เพราะ กระถางนั้นสามารถกำหนดปริมาณผลผลิตและ มีผลต่อการเจริญเติบโตของไม้ผลชนิดต่างๆ ซึ่ง ขนาดของกระถางที่เลือกใช้ของพืชแต่ละชนิด จะขึ้นอยู่กับขนาดผล ปริมาณผลผลิตที่ผู้ปลูก

การปลูกไม้กระถางริมรั้ว

ต้องการ หากเป็นไม้ผลลูกเล็ก เช่น มะนาว กระถางขนาด 12-15 นิ้วก็เพียงพอ แต่หากเป็น ส้มโอที่มีขนาดผลใหญ่ลูกละ 2 กิโลกรัมกระถาง ที่ควรเลือกใช้ก็ต้องมีขนาดใหญ่เพิ่มขึ้น โดย อาจารย์พิชัย ยกตัวอย่างว่า

“ลักษณะและขนาดของกระถางมีผลต่อการให้ผลผลิตของไม้ผล กระถางขนาดใหญ่ ให้ผลผลิตมากกว่ากระถางขนาดเล็ก กระถาง ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 12-15 นิ้ว ปลูกมะนาว ให้ผลผลิต 30 ผล แต่ขนาดกระถางเส้นผ่าศูนย์กลาง 18 นิ้ว ให้ผลผลิต 60 ผล วงบ่อ ซีเมนต์ให้ผลผลิต 300-500 ผล”

➡️ ปลูกกินเองที่บ้านได้...เป็นอาชีพเสริม กิต

การปลูกไม้ผลในกระถางเพื่อเป็นอาชีพ ปัจจุบันพื้นที่อยู่อาศัยมีราคาแพง แต่ละครอบครัว มีพื้นที่บริเวณรอบ ๆ บ้านน้อยหรือบางครอบครัว

ไม่เหลือพื้นที่สำหรับปลูกต้นไม้เลย แต่ต้องการ จะปลูกไม้ผลไว้ภายในบริเวณบ้าน การปลูกไม้ ผลในกระถางเพื่อเป็นอาชีพสามารถจะใช้ภาชนะ อะไรก็ได้ตั้งแต่ ปิ๊บ กระละมัง ถังน้ำ ตุ่มใส่น้ำ ตุ่มกรองน้ำ หม้อต่างๆ ยางรถยนต์ กระถาง พลาสติก กระถางดินเผา กระถางโอ่งมังกรราชบุรี วงบ่อซีเมนต์ ฯลฯ

ส่วนชนิดไม้ผลที่จะปลูกลงในกระถางเพื่อ เป็นอาชีพ ปลูกได้ทุกชนิดตั้งแต่กล้วยน้ำว้า ไป จนถึงมะพร้าว แต่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมียังค์ ความรู้ในแต่ละชนิดของไม้ผล การปลูกไม้ผล ลงในกระถางจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนขนาดของ กระถางอยู่เรื่อย ๆ ตามขนาดของต้นไม้ผล ไม้ ผลที่ปลูกลงกระถางยังมีขนาดใหญ่ราคาก็จะแพง ขึ้นตามลำดับ แต่จะให้ราคาแพงจริงๆ จะต้อง ออกดอกติดผลให้ผู้ซื้อเห็นแล้วถ้าจะให้ราคาแพง สุด ๆ นอกจากจะออกดอกติดผลแล้วจะต้อง มีหลากหลายสายพันธุ์ในกระถางเดียวกัน โดย

การต่อพลาสติกโอบีในกระถาง

อาจารย์พิชัย ยกตัวอย่างว่า

“ทุกวันนี้พื้นที่ดินในการปลูกพืชนั้นมีไม่มาก บางคนพื้นที่บ้านมีแต่ถนนคอนกรีต จะปลูกไม้ผลก็ยาก แต่ถ้าหากเขาเห็นไม้ผลปลูกลงกระถางได้ใครๆ ก็ชอบ อย่าง ส้มโอบ้างปลูกในกระถางมีลูก 3 ลูก ขนาดลูกละ 2 กิโลกรัม เอาไปขายต้นละ 2,000–3,000 บาท ใครเห็นก็ต้องซื้อ เช่น การปลูกน้อยหน่าแฟนซี หรือมะม่วงแฟนซี ใน 1 กระถางมี 4 สายพันธุ์ ในต้นเดียวกิ่งหนึ่งกินสุกอีกกิ่งกินดิบ หรือบางทีผลคนละสีออกมาพร้อมกันในต้นเดียวต่อให้ราคาสูง 4,000–5,000 บาทก็มีคนซื้อ”

โดยการปลูกไม้ผลลงกระถางนอกจากจะได้ผลดีกับการปลูกมะนาวและพืชตระกูลส้มแล้ว ในขณะนี้อาจารย์พิชัยยังได้มีการทดลองปลูกไม้ผลชนิดอื่นเพิ่มขึ้นด้วย โดยไม้ผลที่สามารถปลูกในภาชนะสำเร็จแล้ว คือ มะกรูด มะนาว ส้ม ส้มโอ มะม่วง มะม่วงแฟนซี ทับทิม มะเฟือง

น้อยหน่า มะยม มะไฟ ละมุด ลำไย ลิ้นจี่ มะดัน มะปราง มะยงชิด พริกไทย ชมพู่มะเหมี่ยว และกำลังดำเนินการทดลอง เช่น พุริณ ลองกอง เงาะ มังคุด

ท่านใดสนใจเทคนิคการปลูกมะนาว&ไม้ผลในกระถางสามารถสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ อาจารย์พิชัย สมบูรณ์วงศ์ นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ ฝ่ายนวัตกรรมและถ่ายทอดเทคโนโลยี สำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เลขที่ 63 หมู่ที่ 4 ตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ 50290 โทร. 0 5387 3938-9, 08 9631 1432 (ในเวลาราชการ)

มะนาว & ไม้ผลลงกระถาง

อภิชาติ ศรีสอาด, ธีรภัฏฐญาณันต์ ดินรมรัมย์

ข้อมูลทางบรรณานุกรมแห่งชาติ

อภิชาติ ศรีสอาด, ธีรภัฏฐญาณันต์ ดินรมรัมย์

มะนาว & ไม้ผลลงกระถาง

พิมพ์ครั้งที่ 1 - กรุงเทพฯ : นาคา อินเตอร์มีเดีย, 2558

128 หน้า : ภาพประกอบ

1. การปลูกมะนาวในกระถาง 2. ไม้ผลนำปลูก I. ชื่อเรื่อง ISBN :

ISBN : 978-616-359-023-7

กรรมการผู้จัดการ :

อภิชาติ ศรีสอาด

ที่ปรึกษา :

สุราษฎร์ ทองมาก, ปัญญา เจริญวงศ์
ประเวช แสงเพชร, เกียรติพันธ์ จันทราทิตย์

ที่ปรึกษาฝ่ายกฎหมาย :
(ทนายความ)

สมนึก พุ่มไฉยา

ผู้จัดการทั่วไป :

วิลาวรรณ ปิยะปราโมทย์

หัวหน้าส่วนหนังสือ
เฉพาะกิจเชิงเกษตร :

อัมพา คำวงษา

กองบรรณาธิการ :

สุธารินัย เจริญรุ่งโรจน์ฤดี, พรลภัส บุตรดี,
รสริน เกลี้ยงเกลา, กฤษณ์ ชวนนาม, มณี เมธี,
วิจิต ใจมล, พัชรี ลำโรงเย็น, จันทรา อยู่สุวรรณ

ฝ่ายศิลปกรรม :

อภิสิทธิ์พร นนท์ตา, เฉลิมพงษ์ กวินรจิตมงคล

จัดพิมพ์โดย :

บริษัท นาคา อินเตอร์มีเดีย จำกัด
เลขที่ 64/51-53 หมู่ 3 ต.คลองมะเดื่อ อ.กระทุ่มแบน
จ.สมุทรสาคร 74110 โทร. 034-473213-5, 08-1372-9483
แฟกซ์ 034-473215
www.nakaintermedia.com
Facebook : หนังสือเกษตร นาคา
e-mail : api_naka@yahoo.com

คำนำ

สำหรับคนเมืองที่วิถีชีวิตจะห่างไกลจากการทำเกษตรกรรม หากอยากลุกขึ้นมาปลูก ผลหมากรากไม้ไว้รับประทานเองภายในบ้านเห็นที่เป็นต้องคิดหนัก โดยเฉพาะไม้ยืนต้น อย่างไม้ผลด้วยแล้วเปอร์เซ็นต์คงเป็นศูนย์ เพราะด้วยพื้นที่ในเขตเมืองที่ทุกตารางนิ้วต่าง ต้องใช้สอยอย่างประหยัด อีกทั้งยังติดขัดว่าหากปลูกไม้ผลลงดินแล้วรากไม้จะชอนไชเข้า บ้าน หรือต้นจะสูงจนสายไฟจนเป็นอันตรายหรือเปล่า

ด้วยเหตุนี้หนังสือเรื่อง “มะนาว&ไม้ผลลงกระถาง” เล่มนี้จึงรวบรวมบทความวิชาการ เกี่ยวกับเทคนิคการปลูกไม้ผลลงกระถางไว้อย่างเต็มอิม เริ่มนำร่องด้วยการเจาะลึกวิธีการ ปลูกมะนาวไม้ผลสุดฮิตที่ควรปลูกไว้คู่บ้าน ทั้งรูปแบบการปลูกในกระถางและวงบ่อซีเมนต์ โดยเผยแพร่ต่อกันตั้งแต่การเลือกกระถาง การผสมดินและวัสดุปลูก ตลอดจนการดูแล รักษาตั้งแต่วันแรกที่ต้นพันธุ์ลงกระถางจนถึงการเก็บเกี่ยว พร้อมพ่วงบทสัมภาษณ์ของ 9 ผู้รู้เรื่องการปลูกไม้ผลในกระถาง ที่จะมาเผยเทคนิคการปลูกไม้ผลนานาชนิด อาทิ มะนาว ส้มจี๊ด แก้วมังกร องุ่น แคนตาลูป สตรอว์เบอร์รี่ ฯลฯ เพื่อหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคนในเมือง หลวงจะสามารถปลูกไม้ผลลงกระถางไว้ประดับบ้าน และเกิดการรับรู้ได้ถึงคุณค่า ความสุข ที่ได้จากการปลูกผลไม้เพื่อการบริโภคในครัวเรือนได้เอง

สำหรับเนื้อหาของหนังสือเล่มนี้สำเร็จได้จากความอนุเคราะห์ข้อมูลทางวิชาการ จาก นักวิชาการ เกษตรกรผู้ปลูกไม้ผล และหน่วยงานภาครัฐและเอกชนต่างๆ ที่ได้ร่วมถ่ายทอด องค์ความรู้ต่างๆ และเทคนิควิธีการให้ท่านผู้อ่าน เพื่อเป็นแนวทางให้สามารถนำไปปรับใช้ ให้เหมาะกับไม้ผลที่ปลูกภายในบ้านเรือนของท่าน ซึ่งผู้เรียบเรียงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือ เล่มนี้จะเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยสร้างรอยยิ้มให้แก่ผู้ปลูกได้เมื่อไม้ผลของท่านติดดอกออกผล ทั้งนี้ หากผู้อ่านท่านใดมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม อันมีส่วนในการสร้างสรรค์พัฒนาให้เนื้อหา ของหนังสือเล่มนี้มีคุณค่าและสมบูรณ์แบบมากขึ้น ผู้เรียบเรียงขอน้อมรับคำแนะนำ โดย หากเนื้อหาบางส่วนขาดตกบกพร่องประการใด ต้องขออภัยผู้อ่านทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้

ณัฐชญาณนต์ ดินรมรัมย์

ผู้เรียบเรียง

สารบัญ

เกริ่นนำ	
ประโยชน์ของการปลูกไม้ผลในกระถาง	5
ชนิดและการเลือกพันธุ์ไม้ผล	6
- การแบ่งประเภท.....	6
- การเลือกพันธุ์.....	7
เรียนรู้เรื่องดินและเครื่องปลูก	7
- เครื่องปลูกหรือวัสดุปลูก	9
- วัสดุที่ใช้เป็นส่วนปรับปรุงคุณภาพของวัสดุปลูก.....	10
- หลักการเตรียมวัสดุปลูกมะนาว & ไม้ผล	13
กระถาง & ภาชนะปลูก.....	17
- กระถางที่ใช้สำหรับปลูกต้นไม้โดยตรง.....	17
- กระถางที่ใช้สำหรับตกแต่ง	17
- กระถางที่ใช้สำหรับปลูกและตกแต่งพร้อมกัน.....	17
- ข้อดีข้อเสียของกระถางพลาสติก.....	18
การปลูกและดูแลรักษา.....	19
- วิธีการปลูกไม้กระถาง.....	19
- การให้น้ำ.....	20
- เทคนิคการให้ปุ๋ยให้เกิดผล	21
สภาพแวดล้อมและแสงแดด	23
การตัดแต่งกิ่งควบคุมทรงพุ่ม	23
การขยายพันธุ์.....	24
การทำนอกฤดู	27
การปลูกมะนาวในกระถาง.....	30
- การคัดเลือกพันธุ์.....	30
- หลักการเตรียมภาชนะ&วัสดุปลูก.....	31
- กระถางที่ใช้ปลูกมะนาวเบื้องต้น.....	31
- วัสดุที่ใช้ปลูกมะนาวในกระถาง.....	32
- วัสดุปลูกผสม.....	32
- วัสดุคลุมดิน.....	32

สารบัญ

- การปลูกและการดูแลรักษา.....	33
- วิธีการปลูกมะนาวในกระถาง.....	33
- การดูแลรักษามะนาวในกระถาง.....	34
- สภาพแวดล้อมและแสงแดด.....	35
- การตัดแต่งกิ่งควบคุมทรงพุ่ม.....	35
- การทำนอกฤดู.....	36
- หลากเทคนิคการปลูกมะนาวในภาชนะ.....	38
- ประโยชน์ของการปลูกมะนาวในกระถาง.....	40
เคล็ดไม่ลับ...ดูแลไม้ผลให้อยู่ทน.....	40
ไม้ผลนำปลูก.....	43
- แก้วมังกร.....	43
- แคนตาลูป&เมล่อน.....	46
- น้อยหน่า.....	49
- มะเดื่อฝรั่ง.....	53
- มะเฟือง.....	55
- มะม่วง.....	57
- มะละกอ.....	61
- ละมุด.....	63
- สตรอว์เบอร์รี่.....	65
- ส้มจี๊ด.....	67
- ส้มโอ.....	69
- องุ่น.....	74
บทสัมภาษณ์	
เปิดองค์ความรู้มะนาว & ไม้ผลลงกระถาง โดย อ.พิชัย สมบูรณ์วงศ์.....	A2
องุ่นในกระถางสร้างมูลค่าเพิ่ม ดร.ชินพันธ์ ธารจุ.....	A9
เรียนรู้การปลูกส้มจี๊ดลงกระถางจากสวนสู่ตลาด จากปากเจ้าของสวนและยี่ป้าเจ้ดัง.....	A15
ปลูกมะนาวในโอ่ง&กระถาง...เก็บกินเองก็ได้ สร้างเป็นงานศิลป์เพิ่มรายได้ก็ดี.....	78
ไร้สตรอว์เบอร์รี่แดนอีสาน “ไร่ภูภักดี” เผยที่เด็ดปลูกสตรอว์เบอร์รี่ลงกระถาง.....	83
แก้วมังกรลงกระถาง...ปลูกกินผลได้ขายยกกระถางก็รวย.....	89
สุดยอดคุณปู่ปลูกแต่งคุณหนูลงกระถางรสชาติหวานเจี๊ยบ...พร้อมแจกชิมฟรีไม่ขาย.....	93
เปิดสวน “สวนอโรคา” เจาะเคล็ดลับการปลูกมะเดื่อฝรั่ง (Figs) ญี่ปุ่นลงกระถาง.....	99
บรรณานุกรม.....	104

มะนาว & ไม้พลงกระถาง

หากจะกล่าวถึงไม้ผลกับคนไทยนั้นเป็นของคู่กันเห็นทีจะไม่ผิด เพราะนับตั้งแต่อดีตไม่ว่าบ้านไหนๆ ก็ต้องมีผักผลไม้ ปลูกไว้ให้ร่มเงาและออกผลไว้ให้รับประทานกันแทบทุกบ้าน ด้วยสภาพสังคมที่แปรเปลี่ยน ตึกรามบ้านช่องสูงใหญ่ต่างเพิ่มจำนวนตามประชากรที่ถาโถมเข้าสู่เมืองใหญ่ทำให้คนเมืองสมัยนี้มีพื้นที่ภายในบ้านอยู่อาศัยนั้นน้อยลงทุกครา ซึ่งหากเปรียบเทียบกับในอดีตทุกวันนี้การปลูกต้นไม้สักต้นในบริเวณบ้านจึงกลายเป็นเรื่องต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับลักษณะและความต้องการของพืชในแต่ละพันธุ์ ซึ่งหนึ่งในวิธีที่จะสามารถช่วยให้การปลูกไม้ผลภายในบริเวณบ้านของคุณง่ายดายยิ่งขึ้นคือ “การปลูกไม้ผลในกระถาง”

► ประโยชน์ของการปลูกไม้ผลในกระถาง

โดยหนึ่งในผู้นำด้านการปลูกไม้กระถางอย่าง อาจารย์พิชัย สมบูรณ์วงศ์ นักวิชาการเกษตร ชำนาญการพิเศษ ฝ่ายนวัตกรรมและการถ่ายทอดเทคโนโลยี สำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ได้แสดงความคิดเห็นถึงประโยชน์ของการปลูกพืชในภาชนะไว้ว่า การปลูกไม้ผล อาทิ มะนาว ส้มโอ มะม่วง ฯลฯ ในกระถาง พบว่าไม้ผลที่นำมาปลูกสามารถให้ผลผลิตดีและสามารถควบคุมคุณภาพได้ง่าย ไม่แพ้การปลูกลงดิน อีกทั้งยังมีข้อดีตรงที่ใช้พื้นที่ปลูกน้อย เคลื่อนย้ายได้ง่าย อีกทั้งสามารถควบคุมผลผลิตให้สามารถออกผลได้ตลอดทั้งปี เพราะการปลูกในกระถางสามารถควบคุมการ

กับกับปลูกไว้ในบ้านเป็นไม้มงคล

กล้วย

ให้น้ำ ใส่ปุ๋ยเสริมสร้างสารอาหารให้ต้นไม้ได้ในปริมาณและช่วงเวลาที่เหมาะสม หรือหากปลูกจนมีความชำนาญยังสามารถยึดเป็นอาชีพสร้างรายได้เสริมให้ครอบครัวได้ดีอีกด้วย

มะพร้าวน้ำหอม

➡ ชนิดและการเลือกพันธุ์ไม้ผล

สำหรับไม้ผลที่ปลูกกันอยู่ทั่วไปในประเทศไทยนั้นมีหลากหลายชนิด โดยใน “สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ เล่มที่ 5 เรื่องที่ 2” ได้อธิบายถึง การแบ่งประเภทของไม้ผล และการเลือกพันธุ์ไม้ผล เพื่อปลูกไว้ว่า

การแบ่งประเภทไม้ผล นอกจากจะอาศัยหลักง่ายๆ เช่น ขนาดของต้นและความต้องการอุณหภูมิของพืชแล้ว เรายังมีวิธีการแบ่งทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งใช้วิชาการสูงขึ้นเข้าช่วยพิจารณา เช่น วิชานพฤกษศาสตร์ เคมี เซลล์วิทยา หรือวิชาที่ว่าด้วย ชากดึกดำบรรพ์ หรืออาจแบ่งออกโดยอาศัยความร้อน-เย็นของอากาศ ที่พืชสามารถเจริญเติบโตได้ เป็น **“ไม้ผลเมืองหนาว”** **“ไม้ผลเมืองร้อน”** และ **“ไม้ผลกึ่งเมืองร้อน”** ไม้ผล ที่ปลูกกันในบ้านเรา ส่วนมากเป็น **“ไม้ผลเมืองร้อน”** เพราะประเทศไทยตั้งอยู่ในเขตร้อนของ

สตอร์วเบอร์รี่ ไม้ผลเมืองหนาว

ไม้ผลเมืองร้อน

โลก ไม้ผลที่สำคัญ ได้แก่ กล้วย มะพร้าว มะม่วง มะม่วงหิมพานต์ น้อยหน่า มะละกอ สับปะรด ทูเรียน เงาะ ลำไย กระท้อน ละมุด ขนุน มังคุด ฝรั่ง ฯลฯ

“ไม้ผลกึ่งเมืองร้อน” ก็มีการปลูกกันในเมืองไทยเช่นกัน ได้แก่ ลำไย ลิ้นจี่ ส้มชนิดต่างๆ มะเดื่อ ฝรั่ง ทับทิม องุ่น ฯลฯ บางท้องถิ่นที่มีอากาศเย็น เช่น แถบภูเขาสูงในภาคเหนือของประเทศไทย มีการปลูก **“ไม้ผลเมืองหนาว”** บางชนิด เช่น ท้อ พลับ สาลี่ สตอร์วเบอร์รี่ บ๊วย แอปเปิ้ล เป็นต้น